Magiczny Kraków

Festiwal „Kultura na uchodźstwie” w Willi Decjusza

2026-11-13

Laureat Pokojowej Nagrody Nobla Aleś Bialacki, liderka demokratycznej Białorusi Swiatłana Cichanouska oraz wybitni białoruscy pisarze i poeci spotkają się z publicznością 16 i 17 listopada 2026 roku podczas Festiwalu „Kultura na uchodźstwie”.

Instytut Kultury Willa Decjusza zaprasza na dwa dni rozmów o literaturze, tożsamości i wolności, a także na kiermasz niezależnych wydawnictw, warsztaty i koncert. Wstęp jest bezpłatny — wystarczy pobrać bilet ze strony Instytutu.

Co dzieje się z kulturą, gdy jej twórcy muszą opuścić swój kraj? Jak zachować język, pamięć i więzi ze wspólnotą, żyjąc na emigracji? Tegoroczna edycja festiwalu poświęcona jest niezależnej kulturze białoruskiej oraz ludziom, którzy mimo represji nadal tworzą, zabierają głos i działają na rzecz wolności.

Wśród gości znajdą się osoby, których biografie naznaczyły więzienie, prześladowania i przymusowa emigracja. Spotkania w Krakowie pozwolą poznać ich doświadczenia, ale przede wszystkim usłyszeć, nad czym dziś pracują i jak widzą przyszłość Białorusi. Literatura, przekład i działalność społeczna staną się punktem wyjścia do rozmów o znaczeniu kultury w życiu poza ojczyzną.

Otwarcie z laureatem Pokojowej Nagrody Nobla

Festiwal rozpocznie się **w poniedziałek, 16 listopada, o godz. 18:00** spotkaniem z **Alesiem Bialackim**, laureatem Pokojowej Nagrody Nobla 2022 i założycielem Centrum Obrony Praw Człowieka „Viasna”. Rozmowę poprowadzi **Taciana Niadbaj** z Białoruskiego PEN Clubu.

Będzie to okazja do refleksji nad rolą kultury w podtrzymywaniu tożsamości i budowaniu wspólnoty, a także nad związkiem wolności słowa z obroną praw człowieka.

Literatura, która przekracza granice

Wtorek, 17 listopada, wypełnią spotkania z pisarzami, tłumaczami i przedstawicielkami białoruskiego życia publicznego.

O **godz. 13:00** o białoruskim przekładzie „Odysei” opowie **Lawon Barszczeuski**. Rozmowę z tłumaczem poprowadzi **Andrej Chadanowicz**.

Godzinę później, o **14:00**, gościem **Laurynasa Vaičiūnasa** z Kolegium Europy Wschodniej będzie **Uładzimir Niaklajeu** — wybitny poeta i były kandydat na prezydenta Białorusi, więziony przez reżim

w 2010 roku.

O **godz. 15:00** publiczność spotka się z **Andrejem Chadanowiczem**, poetą, tłumaczem i autorem białoruskiego przekładu „Murów”. Tym razem tematem rozmowy będą przekłady twórczości Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego. Spotkanie poprowadzi **dr Jan Burnatowski**.

O **godz. 16:00** odbędzie się rozmowa **„Białoruś poza granicami”** z udziałem **Aliny Kouszyk**, prowadzona przez **prof. Dominikę Kasprowicz**.

O **godz. 17:00** gościem festiwalu będzie **Alhierd Bacharewicz**, zdobywca Lipskiej Nagrody Książkowej 2025. O zakazanej na Białorusi powieści **„Psy Europy”** porozmawia z nim **Joanna Bernatowicz**. Spotkanie pozwoli przyjrzeć się literaturze, która mierzy się z mechanizmami przemocy i zniewolenia, a zarazem sama staje się przedmiotem represji.

Swiatłana Cichanouska o kulturze, tożsamości i wolności

Jednym z głównych punktów wtorkowego programu będzie spotkanie z **Swiatłaną Cichanouską**, liderką demokratycznej Białorusi. Rozmowa **„Białoruś własnym głosem. Kultura, tożsamość, wolność”** rozpocznie się o **godz. 18:00,** a najważniejszą postacią wystąpienia będzie śp. Swiatłana Kurs.

Temat łączy najważniejsze pytania tegorocznej edycji: o prawo do opowiadania własnej historii, zachowanie języka i tożsamości oraz przyszłość społeczeństwa rozdzielonego między kraj a emigrację.

Książki, wycinanki i muzyczny finał

We wtorek w godzinach **14:00–18:00** na uczestników czekać będzie kiermasz niezależnych wydawnictw. Udział zapowiedzieli m.in. **PEN Belarus, Kolegium Europy Wschodniej, Księgarnia Pod Globusem, kawiarnio-księgarnia NIĆ oraz Gutenberg Publisher**. Program uzupełnią warsztaty białoruskiej wycinanki — tradycji wpisanej na listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego UNESCO.

Festiwal zakończy **koncert zespołu Laleja o godz. 19:00**. **Finał odbędzie się w Strzelnicy na Woli**, poza głównym miejscem wydarzeń w Willi Decjusza.

Spotkajmy się w Willi Decjusza

Instytut Kultury Willa Decjusza od lat tworzy przestrzeń dialogu i schronienia dla prześladowanych

artystów. Festiwal „Kultura na uchodźstwie” jest częścią tej działalności: wspiera wolność słowa, przybliża twórczość osób na emigracji i pomaga im pielęgnować język oraz pamięć.

Zapraszamy 16 i 17 listopada 2026 roku. Udział w wydarzeniach jest bezpłatny — należy pobrać darmowy bilet na stronie Instytutu Kultury Willa Decjusza.

https://bilety.willadecjusza.pl/

Patronat honorowy: Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Prezydent Miasta Krakowa.

Partnerem wydarzenia jest Centrum Wielokulturowe w Krakowie prowadzone w ramach zadania publicznego zleconego do realizacji przez Gminę Miejską Kraków. Operatorem Centrum na lata 2026–2027 jest Fundacja Internationaler Bund Polska we współpracy z Fundacją Zustricz oraz Partnerami projektu.

/Źródło: Instytut Kultury Willa Decjusza/